

Jussi Tervola

24.10.2023

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kirjallinen lausunto (Hanke VN/24836/2023)

Asiakasmaksuasetuksen muutokset vuodelle 2024

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää lausuntomahdollisuudesta julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuihin esitetystä korotuksista.

Suomessa asiakasmaksujen ja omavastuiden osuus terveydenhuollon rahoituksessa on verrattain suuri, johtuen erityisesti kotihoidon ja lääkkeiden omavastuista. Nyt esitetyt korotukset nostavat edelleen kotitalouksien suoraa rahoitusosuutta terveydenhuollosta. Terveysmenoista koitua maksutaakka suhteessa maksukykyyn on suuri erityisesti pienituloisilla kotitalouksilla. Esityksessä korotettavat maksut painottuvat ikääntyneisiin ja pienituloisiin (ks. seuraavan sivun liite) ja siten lisäävät tätä maksutaakkaa entisestään. THL ei kannata, että kotitalouksien maksutaakkaa korotetaan entisestään. Jos korotuksia kuitenkin tehdään, maksukaton tason laskeminen korotusten yhteydessä voisi olla tapa, jolla ehkäistäisiin suurien maksutaakkojen kasvaminen.

Korotukset kohdistuvat erityisesti erikoissairaanhoidon maksuihin. Tätä voidaan pitää kannatettavampana kohteena kuin perusterveydenhuollon maksuja, jotka voivat haitata palvelujen saatavuutta hoitoketjun alussa, ja siten lykätä terveysongelmien hoitoa. Kansainvälisten tutkimusten mukaan erikoissairaanhoidon maksumuutosten vaikutukset palvelujen käyttöön ovat vähäisempiä kuin perusterveydenhuollossa, mutta eräiden tutkimusten mukaan laitoshoitomaksujen muutokset voivat vaikuttaa hoitojaksojen pituuksiin. Kansainvälisen tutkimusnäytön soveltuminen Suomeen on kuitenkin epävarmaa, ja Suomessa ei ole tutkittu erikoissairaanhoidon maksumuutosten vaikutuksia palvelujen käyttöön. Olisikin tärkeätä, että tässä esitettyjen muutosten vaikutuksia palvelujen käyttöön voitaisiin tutkia luotettavalla asettelulla.

Korotukset toteutetaan samaan aikaan kuin mittava indeksikorotus (noin 10 %), minkä takia kohteena olevien maksujen muutos yhteensä on merkittävä (yli 20 %). Samalla joihinkin sosiaalietuuksiin tehdään leikkauksia, jolloin vaikutukset kumuloituvat tietyille kotitalouksille. Eläkkeisiin kyllä toteutetaan indeksikorotukset, mutta erityisesti työttömillä säästöjen vaikutukset voivat kasaantua, koska asiakasmaksujen suuri korotus tapahtuu samaan aikaan kun työttömyysetuuksien ja asumistukien leikkaukset. Nämä kumuloituvat vaikutukset olisi syytä huomioida myös tulevissa vaikutusarvioissa.

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Johtaja

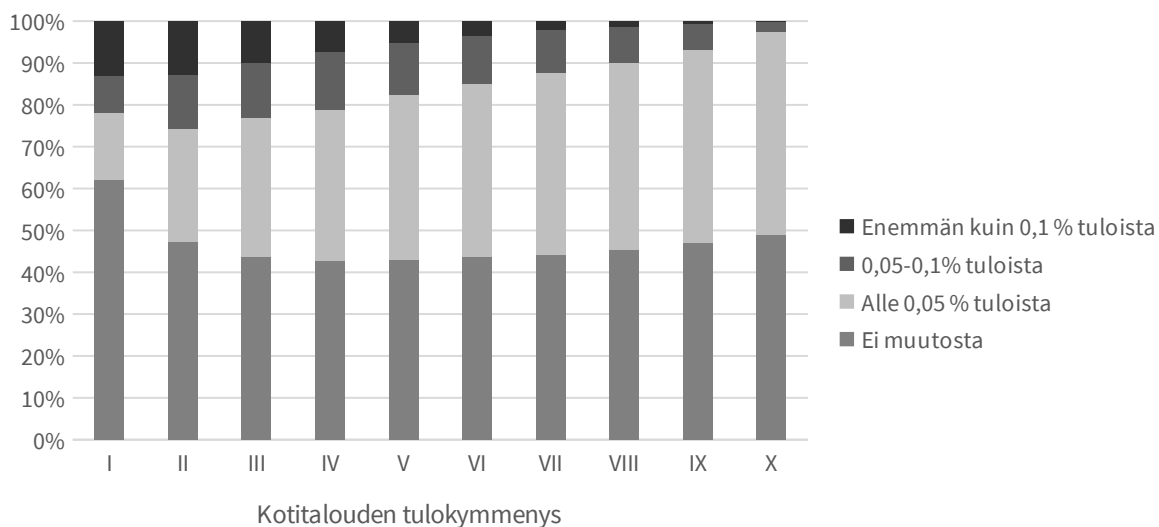
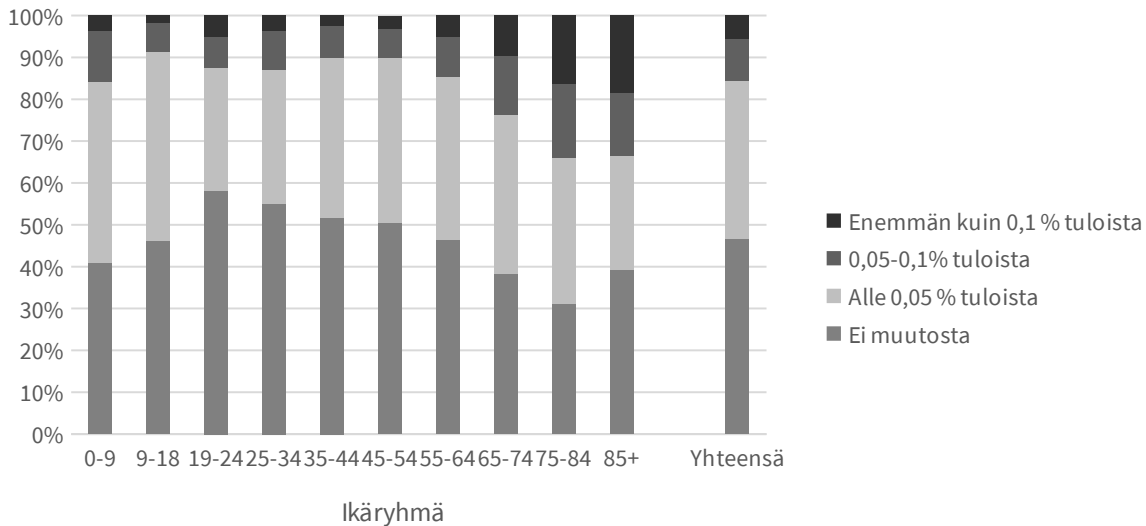
Mika Salminen

Liite. Korotuksen suuruus ja kohdentuminen ikä- ja tuloryhmittäin.

Seuraavat vaikutusarviot on tehty SOTE-SISU-mallilla, jonka tiedot palvelujen käytöstä ja väestörakenteesta ovat koronapandemiaa edeltävältä ajalta vuodelta 2017. Mallia ollaan päivittämässä lähitulevaisuudessa.

Korotettavia maksuja löytyy noin 30 prosentilla Suomen väestöstä ja 48 prosentilla kotitalouksista (2017). Keskimääräinen korotus asiakasta kohden on noin 16 euroa vuodessa. Suurimmillaan korotuksen vaikutus voi olla noin 70 euroa vuodessa, koska maksukatto rajoittaa enimmäisvaikutuksen suuruutta.

Seuraavassa on arvioitu maksumuutoksen suuruutta suhteessa kotitalouden tuloihin eri ikä- ja tuloryhmissä. Korotuksen vaikutus painottuu erityisesti ikääntyneille ja pienituloisille kotitalouksille. Korotuksen suuruus suhteessa kotitalouksien tuloihin on maltillinen, keskimäärin 0,06 prosenttia ja suurimmillaan noin prosentin.

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 2 pages before this page

Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende